

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/135/2024
Identifikačné číslo spisu:	3123202563
Dátum vydania rozhodnutia:	04.12.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:3123202563.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D.. F. E., narodeného XX. F.P. XXXX, L. Z. V., B. XXX/X, proti žalovanému F.. X. O., sudcovi Okresného súdu Trenčín, Piaristická 27, o náhradu škody vo výške 25 000 eur s príslušenstvom vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 6C/26/2023, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 12. júna 2024 sp. zn. 8Co/27/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 6C/26/2023-57 zo 6. decembra 2023 žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal náhrady škody vo výške 25 000 eur zamietol; žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa domáhal proti žalovanému náhrady škody vo výške 25 000 eur z dôvodu, že žalovaný mu páchaním zločinu krivého obvinenia v zmysle § 345 Trestného zákona vo funkcii zákonného sudcu spôsobil majetkovú ujmu tým, že vydal rozsudok Okresného súdu Trenčín vo veci vedenej pod sp. zn. 20C/24/2017, ktorým umožnil bezdôvodné obohatenie bývalej manželke žalobcu M. E.. Z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v spore, s poukazom na ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a) a písm. d), § 4 ods. 1 písm. a), § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 12. júna 2024 sp. zn. 8Co/27/2024 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd skonštatoval správnosť právneho posúdenia nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v spore. Právna úprava vystupovania štátu ako právnickej osoby sui generis v hmotnoprávných vzťahoch pri uplatňovaní nárokov v súdnych konaniach musí reflektovať na to, že štát má i medzi právnickými osobami osobitné postavenie. Pre účely sporového konania na túto osobitosť reaguje právna úprava vyplývajúca z ustanovenia § 73 CSP. Ak je stranou sporu štát, obligatórnou náležitosťou žaloby je okrem označenia štátu, aj označenie názvu štátneho orgánu alebo právnickej osoby, ktorá za štát koná. Z uvedeného vyplýva, že ak fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa domáha náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, označí v žalobe ako žalovaného nositeľa danej povinnosti v súlade so zákonom č. 514/2003 Z. z., a súd preskúmava opodstatnenosť takejto žaloby z hľadiska vecnej legitímácie. V danom prípade žalobca označil žalovaného ako fyzickú osobu, ktorej rozhodnutím mu mala vzniknúť škoda. Súd prvej inštancie správne posúdil nedostatok vecnej pasívnej legitímácie žalovaného v spore, a preto žalobu z tohto dôvodu zamietol. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 2 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 396 ods. v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, lebo mu preukázateľne žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej len „dovolateľ“) bez právneho zastúpenia. Namietal, že zo strany senátu odvolacieho súdu bol páchaný zločin z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnych skutkových a právnych záveroch. Prehlásil, že sa odmieta podriaďovať rozhodnutiam súdu prvej inštancie, odvolacieho súdu a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a znáša značnú majetkovú ujmu platením súdnych trov, preto aj bez právneho vzdelania druhého stupňa podal dovolanie, nakoľko rozsudok senátu odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Obsahuje fakty, ktoré nie sú v súlade so skutočnosťou a má snahu obhájiť justičnú činnosť pracovníkov okresného a krajského súdu, ako aj pracovníkov Okresného riaditeľstva Policajného zboru Slovenskej republiky v Trenčíne. Navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolačný súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

5. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

6. Civilný sporový poriadok vyžaduje, aby dovolanie bolo podané na to oprávnenou osobou (§ 424 až § 426 CSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP), smerovalo proti prípustnému predmetu dovolania (§ 419 až § 423 CSP) a splňalo zákonom vyžadované náležitosti vrátane osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Podmienky prípustnosti dovolania sú vzájomne previazané; pre úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku musia byť splnené nielen všetky kumulatívne, ale zároveň súčasne.

7. Podľa § 429 ods. 1 a 2 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa,

osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

8. Podľa § 436 ods. 1 CSP ak má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

9. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie alebo nedostatočného poučenia dovolateľa odvolacím súdom.

10. Procesná situácia, pri ktorej súd prvej inštancie prihliada na vady dovolania a dovolateľa vedie k ich odstráneniu, nenastáva v prípade existencie vád podľa § 429 CSP vtedy, keď bol dovolateľ riadne poučený odvolacím súdom o náležitostiach dovolania a zastúpení dovolateľa v dovolacom konaní (rovnako táto situácia nenastáva pri zistení iných vád, než sú vady dovolania v zmysle § 429 CSP). V takom prípade súd prvej inštancie dovolateľa nevyzýva na odstránenie vád dovolania a spis bez ďalšieho predkladá na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

11. Právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016, stanovila osobitnú podmienku dovolacieho konania, vzťahujúcu sa k spísaniu dovolania zvoleným advokátom a jeho k obligatórnemu zastúpeniu advokátom v dovolacom konaní. Najvyšší súd v uznesení z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019 publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 39/2020 judikoval právnu veru v znení: „spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok je síce odstrániteľný, avšak len do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom“.

12. Z obsahu spisu je nesporné, že žalobca bol súdom prvej inštancie, ako aj odvolacím súdom riadne poučený o náležitostiach dovolania vyplývajúcich z § 428 a § 429 CSP, ktorú skutočnosť nerozporoval ani samotný žalobca v podanom dovolaní.

13. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 13. septembra 2018 p. zn. IV. ÚS 489/2018 v súvislosti s interpretáciou ustanovenia § 429 ods. 1 a 2 CSP vyslovil, že „ak obligatórnou náležitosťou dovolania je aj jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky je možné odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní“.

14. Vzhľadom na uvedené dôvody, dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu v súlade s § 447 písm. e) CSP z dôvodu nesplnenia podmienok podľa § 429 CSP. Z dôvodu rozhodnutia o podanom dovolaní z procesných dôvodov, dovolací súd vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia neposudzoval.

15. Výrok o trovách konania dovolací súd v súlade s § 451 ods. 3 CSP neodôvodňuje.

16. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.